

ШТУЧНАЕ СПАБОРНИЦТВА

ДАКТАРЫ
СУПРАЌ
КАНДЫДЫТАŹ

СТАР. 5

ТУТ І ЦЯПЕР

НА СТАДЫЁН ПАД ПРЫМУСАМ

УРОКІ
МЯНЯЕМ
НА МАТЧЫ

СТАР. 6

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

16.09-22.09.2009 г.

ЛІТОЎСКІ КАРТ-БЛАНШ

Еўропа ў адносінах да беларускага рэжыму адназначна вырашыла выбраць *real politic*, адсунуўшы назад правы чалавека

Учора прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка сустрэўся ў Вільнюсе з прэзідэнтам Літвы Даляй Грыбаўскайтэ. Апошні раз наш лідэр на такім высокім узроўні сустракаўся з кіраўніком суседняй Літвы ў лістападзе 1998 года — тагачасным прэзідэнтам Валдасам Адамкусам. А праз год пры больш чым загадкавых абставінах зніклі вядомы апазіцыянер Віктар Ганчар і вядомы прадпрымальнік Анатоль Красоўскі. Дарэчы, па дзіўным збегу акалічнасцей цяперашняя сустрэча Лукашэнкі з Грыбаўскайтэ праходзіла 16 верасня. Менавіта ў гэты дзень роўна дзесяць гадоў назад і зніклі Ганчар з Красоўскім. Пазней спецыяльны дакладчык Парламенцкай Асамблеі Савета Еўропы Хрыстас Пургірыдас у сваёй справаздачы назваў гэтыя падзеі выкраданнем, у якім былі замешаны высокапастаўленыя службовыя асобы Беларусі. Ён нават не выключыў, што да знікнення-выкрадання мог мець дачыненне і сам кіраўнік беларускай дзяржавы.

У той час у свеце, асабліва ў Еўропе, шмат гаварылася пра тыя падзеі. Асноўны матэрыялы гаворак — абурэнне. Быў складзены цэлы спіс дзяржчыноўнікоў Беларусі, якім быў забаронены ўезд у краіны Еўрасаюза. За парушэнні выбарчага заканадаўства і дачыненне да знікнення Юрыя Захаранкі (былы міністр МУС), Віктара Ганчара, Анатоля Красоўскага

Сустрэча беларускага і літоўскага прэзідэнтаў была нечака-на цёплай

і Дзмітрыя Завадскага (былы аператар АРТ). Быў у тым спісе і Аляксандр Лукашэнка. Уявіць тады, што ён будзе сустракацца з лідэрам адной з краін Еўрапейскага Саюза, было адназначна немагчыма. Аднак час мінае, і *real politic* (рэальная палітыка) з цягам часу толькі набірае абароты.

Палітолаг **Віктар Чарноў** спецыяльна для **нашага выдання** так пракаменціраваў гэтыя дзіўныя палітычныя метамарфозы: “Нічога асабліва дзіўнага ў гэтай сустрэчы на вышэйшым узроўні я не бачу. Яна абсалютна адназначна паказвае, што Еўропа паставіла свае рэальныя інтарэсы і ўвогуле ўсе базавыя дэмакратычныя каштоўнасці вышэй за правы чалавека. Яна хоча мець у асобе Беларусі надзейнага і прадказальнага тран-

зіцёра, выгаднага партнёра ў галіне перапрацоўкі нафты і, галоўнае, больш самастойнага ад Масквы суверэна. Пры гэтым яна разлічвае на тое, што Лукашэнка стане больш-менш старанным вучнем, і праз некаторы час засвоіць нейкія базавыя ўрокі дэмакратыі”.

Быццам бы мэта зусім новага ўзроўню стасункаў з афіцыйнай Беларуссю высакародная — у рэшце рэшт дэмакратызаваць яе. Вось толькі тут існуюць вялікія сумневы. Чарноў перакананы, што з гэтай гульні нічога талковага не атрымаецца: “Безумоўна, еўрапейцы праз некаторы час запатрабуюць ад Аляксандра Рыгоравіча выканання абяцанняў у галіне правоў чалавека, але тут іх будзе чакаць жорсткае расчараванне”.

Другі палітолаг, **Ігар Чарняк**, у інтэрв’ю “Тут і цяпер” сказаў, што “момантам ісціны” скажаў, што ўзаемастасунках Беларусі і Еўропы стануць будучыя прэзідэнцкія выбары ў 2011 годзе: “Еўропа ўсё ж разлічвае, што яны пройдуць не так, як праходзілі пасля 1994 года.

Заканчэнне на стар. 3

ГУЧНАЯ СПРАВА

СУД ПА СПРАВЕ СТРЫПТЫЗЁРКІ

Маладую жанчыну з Беларусі забілі два гады таму ў Празе. Цэла стрыптызёркі Вольгі знайшлі ў пражскай кватэры 31-гадовага аўстрыйскага камп’ютэршчыка з горада Мёдлінг праз два тыдні пасля смерці.

Прыгажуня ляжала на падлозе ў лужыне крыві. Тут жа ў кватэры былі знойдзены рэчавыя доказы забойства — жалезны прас і нажніцы. На мабільным тэлефоне ў якасці апошняга званка высвецціўся нумар яе сябра-камп’ютэршчыка.

Як пішуць вядучыя аўстрыйскія выданні, нават і цяпер, пасля вынясення выраку (аўстрыйца пакаралі 13-цю гадамі турмы), справа забойства танцоркі аднаго з пражскіх стрыптыз-клубаў застаецца вельмі забытанай.

Абаронца падсуднага, вядомы ў Вене адвакат Філіп Бішоп, не згодны з прысудам і думае пра апеляцыю. Падчас працэсу ён звярнуў увагу на шэраг розных акалічнасцей, якія праігнаравала чэшскае следства. Так, у жыцці папулярнай у пэўных колах танцоркі быў і другі сталы сябар — французскі кампазітар арабскага паходжання. Ён дапамагаў Вользе ў кар’еры стрыптызёркі, аднак ставіўся да яе як да сваёй уласнасці і нават пагражаў забіць жанчыну, калі тая яго пакіне. Такія паказанні дала, напрыклад, сястра Вольгі. Паліцыя Чэхіі, аднак, не адпрацоўвала гэтай вэрсіі і не шукала згаданага сябра, хоць на недакурках, знойдзеных у кватэры жанчыны, выявілі ДНК не толькі Вольгі і аўстрыйца, але і іншага, невядомага дагэтуль чалавека.

ЦЫТАТА Ў НУМАР

“Не трэба на гэтым (знікненнях Захаранкі, Ганчара, Красоўскага і Завадскага. — В.А.) рабіць палітыку, не трэба на гэтым горы людскім будаваць палітыку супраць Лукашэнкі, супраць краіны. Гэта карысці не прынясе. Дадзенае пытанне рэгулярна падымаецца, але ніхто — ні сваякі, ні блізкія не спрабуюць аказаць падтрымку ў тым, каб устанавіць ісціну. Усё палітызавана. Гэта выкарыстоўваецца мэтанакіравана супраць Лукашэнкі”. (3 інтэрв’ю А.Р.Лукашэнкі літоўскім СМІ.)

ЦІ МОЖНА ПРАЖЫЦЬ НА ЎСІМ БЕЛАРУСКІМ?

ПАЎЛЮК КАНАВАЛЬЧЫК, ЖУРНАЛІСТ:
“ГАЛОЎНАЕ, КАБ ПІВА БЫЛО АЙЧЫННАЕ”.

— Як спажывец я пад сумненне стаўлю толькі нашу бытавую тэхніку. Найперш электроніку. А ўсё астатняе, гэта значыць прадукты і адзенне, мяне не палохае. Не маю нічога супраць. Галоўнае, каб піва было беларускім. А над пральнымі машынамі і тэлевізарамі хай яшчэ працуюць.

ЛЕАНІД ЗАІКА, ЭКАНАМІСТ:
“СВАІМІ ПАКУПКАМІ ВЫ МОЖАЦЕ РАЗБУРЫЦЬ БЕЛАРУСКУЮ ЭКАНОМІКУ”.

— Гэта глупства, канечне. На паліцах павінны быць танныя імпортныя прадукты. І курыца па 90 цэнтаў за кіло, і цукар па 28 цэнтаў, і польскія яблыкі, кіло якіх каштуе столькі, як адзін беларускі яблык. Але ўрад хоча, каб больш куплялі беларускага. Хацець можна, але спажывец сам павінен вырашаць. Калі вы купляеце дарагі і няякасны беларускі прадукт, вы не падтрымліваеце такім чынам сваю эканоміку, а разбураеце яе, таму што садзейнічаеце захаванню неэфектыўных прадпрыемстваў. У рэшце рэшт, яна ў канкурэнцыі пацерпіць паразу. Пра закрыты спажывецкі рынак можна было б марыць, калі б у нас жыў мільярд чалавек. А калі ў нас жыве дзевяць з паловай мільёнаў... Няма нічога больш тупога, чым вырошчваць мяса па 5 долараў за кілаграм, калі ў Аргенціне яно па 1,5. Па маіх разліках, наш самы дарагі бензін павінен каштаваць 1200 рублёў. Мы прадаём нафтапрадукты на Захад па 37 цэнтаў. Дык пытанне: чаму мы ангельцам і галандцам прадаём па тысячы рублёў, а сваім грамадзянам — па 2700? У Еўропе, калі ўраджайнасць менш за 40 цэнтнераў, такі ўраджай не ўбіраецца. Калі карова дае менш за 10 тон малака ў год, яе расстрэльваюць з кулямёта. А ў нас такая гаспадарка ўся.

ЗІНАІДА БАРТАШЭВІЧ, ХАТНЯЯ ГАСПАДЫНЯ:
“У ІМПАРТНЫХ ТАВАРАХ УСЁ ПРАДУМАНА ДА ДРОБЯЗЕЙ”.

— Калі б у крамах знік імпорт, я б не ўзрадавалася. Прадукты беларускія я б купляла, а што тычыцца адзення і тэхнікі, то тут якасць далёкая ад жаданай. Асабліва гэта бачна на дзіцячым адзенні. Любая мама аддасць перавагу імпарту, таму што там усё прадумана да дробязей: як дзе зашпільваць, дзе павінны быць “маланка”, кнопкі. Усё створана для камфорту дзіцяці.

АЛЯКСАНДР МАКАЕЎ, ЛІДЭР ПРАДПРЫМАЛЬНІЦКАГА РУХУ:
“УСЁ ПАВІННА ВЫРАШАЦЬ КАНКУРЭНЦЫЯ”.

— Без замежнага тавару жыццё адразу страціць фарбы і смак. Яшчэ ні адной эканоміцы свету не ўдавалася спажываць толькі прадукты сваёй вытворчасці. Нават Паўночнай Карэі. І калі грамадзяне Беларусі будуць пазбаўлены шмат чаго імпортнага, узнікне рэвалюцыйная сітуацыя. І вярхі, якія такое зрабюць, будуць змецены нізімі. А калі сур’ёзна, то нашай Беларусі трэба яшчэ працаваць і працаваць, каб рэчы, якія тут вырабляюцца, адпавядалі міжнародным нормам.

Беларускае выбіраюць пакуль з асцярогай

ВАСІЛЬ КАРНЕЙЧЫК, ПРАДПРЫМАЛЬНІК:
“НОВОШТА СВАІМ РУБЛЁМ ПАДТРЫМЛІВАЦЬ КАЛГАС? ХАЙ ЁН ХУТЧЭЙ РАЗВАЛІЦЦА”.

— Мяне нічога не палохае. Гэтыя ідэі сведчаць толькі пра напалоханасць таго, хто іх спараджае. А калі нехта зможа вырабляць беларускія джакузі, вырошчваць беларускія лімоны і каву, дык я буду вельмі рады. Але сістэма, якая прадукцыю падобныя ідэі, проста не дажыве да іх ажыццяўлення. Стымуляваць жа попыт на свой прадукт можна па-рознаму. Аднак такое стымуляванне не мае дачынення да эканомікі. Ніхто ж не кажа, што трэба стымуляваць попыт на жаночыя трусы “Мілавіца”, што прадаюцца ў блізім і далёкім замежжы нарасхват. Таму што гэта — прыватнае прадпрыемства. А стымулююцца “Атланты”, “Гарызонты”, “Мазы”. Гэта, канечне, цікавыя дыназавы, але яны павінны памерці ў тым выглядзе, як яны ёсць сёння, таму што не маюць рэальнага дачынення да рынку і эканомікі. Гэта артэфакты калгаснай савецкай сістэмы.

АЛЯКСЕЙ ЯНУКЕВІЧ, СТАРШЫНЯ ПАРТЫІ БНФ:
“БЕЛАРУСКАЕ СТАНОВІЦЦА ЛЕПШЫМ, КАЛІ ЁСЦЬ ВЫБАР”.

— Мяне такая перспектыва абсалютна не палохае. Стаўлюся да гэтага нармальна. Не бачу тут праблемы, бо беларусы вырабляюць шмат добрых, якасных тавараў. Гатовы быў бы пагадзіцца нават з поўным дамінаваннем беларускіх тавараў на айчынным спажывецкім рынку, але людзі павінны мець магчымасць выбіраць паміж беларускім і замежным. А беларускае, часам, даражэйшае. Такая аб’ектыўная рэчаіснасць. Але калі абстрагавацца і ўявіць сябе спажывцом толькі беларускіх тавараў, то асабіста ў мяне праблем не будзе. Я лічу, што айчынай прадукцыяй можна нармальна карыстацца. Іншая справа, што беларускага аўто няма, як няма і камп’ютэра беларускага. І наогул я лічу, што наша становіцца лепшым, калі ёсць замежнае і існуе магчымасць канкурэнцыі.

АФІЦЫЙНА

МІКАЛАЙ ЗАЙЧАНКА, МІНІСТР ЭКАНОМІКІ БЕЛАРУСІ:

— Трэба засяродзіцца на максімальнай падтрымцы ўнутранай вытворчасці і ўнутранага попыту. Калі на знешніх рынках ва ўмовах сусветнага эканамічнага крызісу мы страчваем пазіцыі па прычыне зніжэння іх ёмістасці, то павінны максімальна кансалідавацца на падтрымцы айчыннага вытворцы. Закупка замежных тавараў з мэтай іх рэалізацыі ў Беларусі азначае адток валюты. Мы павінны ў першую чаргу думаць пра тое, каб накіраваць свае патрэбы на айчыныя тавары, і ў грамадстве ўжо існуе разуменне гэтага.

Заканчэнне. Пачатак на с. 1

Лукашэнка ж у сваю чаргу і на ёту не зменіць сваёй пазіцыі па дадзеным пытанні. Занадта ўжо ўсё ў нас у гэтым плане адрэгулявана і прадказальна”.

І што, цяпер чакаць разводу Беларусі і Еўропы пасля своеасаблівага мядовага месяца?

Віктар Чарноў мяркуе, што пасля “мядовага месяца” наступяць “сямейныя разборкі”: “Адзін бок будзе ў нечым абвінавачваць другі, але нейкіх рэзкіх зрухаў ў ўзаемаадносі-

нах бакоў, па маім меркаванні, не адбудзецца. Зноў жа, свае правілы дыктуе *real politic*”.

Ігар Чарняк не зусім згодны са сваім калегам: “Думаю, што ў такім выпадку ўвогуле нічога сур’ёзнага ў адносінах Беларусі і Еўропы не адбудзецца. Гэта вынікае з мінулых парламенцкіх выбараў у нашай краіне, калі ніводны (!!!) апазіцыянер не патрапіў у новы склад Палаты

прадстаўнікоў. Такім чынам, як ні круці, а ў Лукашэнкі пакуль самы сапраўдны карт-бланш”.

Адзінае, што можа парушыць адносную ідылію ЕС і РБ, — гэта прызнанне апошняй незалежнасці Паўднёвай Асеціі і Абхазіі. У Вільнюсе Лукашэнка заявіў, што дадзенае пытанне будзе вынесена на бліжэйшую сесію парламента. Чарноў лічыць, калі беларускі прэзідэнт сказаў

аб гэтым у краіне ЕС, значыць, такога прызнання Расія, а разам з ёю і дзве названыя каўказскія рэспублікі не дачакаюцца ніколі. “Хіба што Расія выдзеліць такі грант, які патэнцыйна “пераплюне” ўсе меркаваныя выгады ад больш шчыльнага супрацоўніцтва з Еўрасаюзам”.

І што, можна ўжо сказаць, што кіраўнік дзяржавы на доўга і ўсур’ёз ухаліў Бога за бараду?

Ігар Чарняк лічыць, што тут многае залежыць ад пазіцыі незалежных СМІ і дзеяздольнай часткі апазіцыі: “Думаю, што менавіта незалежныя сродкі масавай інфармацыі могуць паўплываць на нашу сітуацыю. Многім выбаршчыкам не хапае аб’ектыўнай інфармацыі пра рэальны стан спраў у краіне і за яе межамі. Апазіцыя зараз увязла ў скандалах і расколах. Разлічваць на яе асабліва не выпадае. Хіба што апазіцыйныя сілы, настроеныя на сваю *real politic*, паспрабуюць неяк заявіць аб сабе”.

Real politic і ў ЕС, і ў апанентаў рэжыму — гэта, канечне, цікава і, можа, нават у чымсьці плённа. Але ад яе не становіцца лягчэй родным і блізкім Захаранкі, Ганчара, Красоўскага і Завадскага.

**ВІКТАР АЛЯШКЕВІЧ,
ЛАРЫСА ВЯРБА**

ГОЛАС З ВІЛЬНЮСА

Мы вырашылі запытацца ў шараговых літоўцаў, што яны думаюць аб прыездзе Аляксандра Лукашэнкі ў Літву. Асабліва цікава было даведацца іх меркаванне пасля інтэрв’ю з Лукашэнкам, паказанага па тэлебачанні. Думаю, яго абмеркаванне сёння раніцай падарвала работу не ў адным офісе ці арганізацыі Літвы. Так, у адной віленскай турфірме вырашылі, што перадача з Лукашэнкам можа прэтэндаваць на званне лепшай перадачы года. А супрацоўніца Цэнтра павышэння кваліфікацыі педагогаў расказала, што ўсю раніцу ў іх толькі і было размоў, што пра беларускага прэзідэнта. І ўражанне ад таго, што ён казаў, у многіх станючае. Яшчэ адзін мой суразмоўца, пачынаючы прадпрымальнік Рамунас Давідзеніс, таксама падкрэсліў, што яму вельмі спадабаўся змест сказанага Лукашэнкам. “А вось пра прэзідэнта Беларусі як пра чалавека я лепей паміну”, — дадаў ён. Задавалены прыездам Аляксандра Лукашэнкі і Томас Калінаўскас, паліцэйскі:

— Я цалкам вітаю прыезд беларускага прэзідэнта. Мы ж суседнія краіны і нам абавязкова трэба супрацоўнічаць, — і дадае, падумаўшы: — Я быў у Мінску. Прыгожы горад.

Вялікія надзеі на гэты візіт ускладае выхавальніца дзіцячага садка Наталія Рубцова:

— У мяне ў Мінску жыве цётка, з якой я не бачылася 27 гадоў. Вельмі спадзяюся, што прыезд беларускага прэзідэнта паспрыяе хутчэйшаму вырашэнню і паляпшэнню візавых адносін паміж нашымі краінамі.

А пенсіянер Казі Якубаўскас, які адрэкамендаваўся як “чысты жамайтэц”, сказаў каратка і ясна:

— Я за прыезд Лукашэнкі ў Літву. І я супраць Еўрасаюза. Ад самага пачатку быў супраць.

Да гэтых меркаванняў абавязкова трэба дадаць адно “але”: усе, з кім давялося размаўляць пра прыезд А.Лукашэнкі ў Літву (а такіх было нашмат болей, чым змясцілася ў матэрыяле), ацэньваюць словы і дзейнасць беларускага прэзідэнта праз прызму незадаволенасці дзейнасцю ўласных палітыкаў і ўнутранай сітуацыяй у сябе дома. А гэта прымушае часам з зайздрасцю паглядаць у бок суседа.

Дарэчы, адзін з арганізатараў пікету каля Прэзідэнтуры, дзе сустрэліся два прэзідэнты, старшыня Лігі маладых кансерватараў Арнольдас Піктжырніс сказаў: “Мы хочам звярнуць увагу на тое, што сёння роўна 10 год з таго дня, як зніклі асноўныя лідэры беларускай апазіцыі.”

ЯК САБАКІ ВЫГУЛЬВАЮЦЬ ЛЮДЗЕЙ

Адно з улюбёных месцаў не столькі масавага, колькі прыватнага адпачынку магілёўцаў — лесапаркавая зона на паўднёвай ускраіне горада, адразу за аўтамабільным заводам імя Кірава па выпуску скрэпераў (у савецкі час), а цяпер — філіялам Мінскага “БелАЗа”.

Да вайны гэта была глухая ўскраіна горада. Нездарма менавіта тут у адной з зямлянак, прадбачліва вырытых перад вайной, у першыя дні нямецкага нападу прайшло знакамітае пасяджэнне партыйнага кіраўніцтва рэспублікі на тэму арганізацыі падпольнага і партызанскага супраціву.

Цяпер гэты прыродны парк, акультураны апапаведным чынам, аддадзены людзям для нетаропкіх прагулак па цяніс-

Да такіх паркаў нам яшчэ далёка

тых аляях, для кросавай язды на роварах, выгулу сабак. А найбольш актыўныя жыхары мікрэзоны і летам, і зімой ахвотна карыстаюцца адмыслова пабудаванай тут спартовай дарожкай, спецыяльным чынам размечанай і нават асветленай электрычнымі ліхтарамі ў вечаровы час.

На жаль, ідылія выглядае такой, пакуль не наведаш парк і не сутыкнешся

з рэальнасцю. Сваіх уражанняў да ўбачанага нам дадаў і мясцовы жыхар, актыўны чалавек **Міхаіл Шараметаў**:

— Я ўжо некалькі гадоў перапісваюся з уладай наконт адсутнасці парадку ў нашым лесапарку. Іншым разам складваецца такое ўражанне, што тут не людзі выгульваюць сабак, а наадварот, сабакі — людзей. Па лесе гойсаюць бадзяжныя “чатырохногія сябры чалавека”, палюхаючы людзей і дзяцей. Даўно і трывала абжылі лясны масіў розныя кампаніі, якія сваімі гучнымі паводзінамі і распальваннем вогнішчаў неаднаразова ставілі лес пад пагрозу пажару. Як па мне, так тут вядуцца незаконныя і недазvolеныя высеўкі дрэў. Пад пілы і сякеры трапляюць нават і без таго ўсё больш рэдкія ў нашых лясах дубы. Многія ліхтары на “сцяжынцы здароўя” не гараць, бо пабіты і абарваны, лаўкі пераламаны і ледзь не выкарчаваны з зямлі.

Заканчэнне на с. 4

«НАШ ПАРОВОЗ ВПЕРЁД ЛЕТИТ...»

Рэспубліка Беларусь зрабіла яшчэ адзін крок да таго, каб лічыцца раем на зямлі. Увесь мінулы тыдзень дзяржаўная прапаганда з захваленнем распавядала, што наша краіна ўвайшла ў лік лідэраў па рэфармаванні эканомікі. Але ці ёсць насамерэч нагоды для экстазу?

Штогод Сусветны банк і Міжнародная фінансавая карпарацыя складаюць рэйтынг краін паводле ўмоў для вядзення бізнесу. Летась Аляксандр Лукашэнка загадаў, каб Беларусь увайшла ў трыццатку дзяржаў з найлепшым інвестыцыйным кліматам. Атрымалася толькі напалову: з 85-га месца наша краіна перамясцілася на 58-е. Але ж і гэтага хапіла, каб апярэдзіць Расію, Украіну і нават Польшчу!

Аднак пляскаць у ладкі занадта, бо гэты поспех пакуль ніяк не ўплывае на павелічэнне аб'ёму замежных інвестыцый у беларускую эканоміку.

Чаму так? Па-першае, большасць падобных рэйтынгаў мае досыць умоўны характар з-за недасканалых сістэм падлікаў. Толькі гэтым можна растлумачыць тое, што Беларусь апынулася ў рэйтынгу вышэй за Польшчу, дзе, відавочна, умовы для прадпрыемстваў лепшыя. Што ж тычыцца Расіі з Украінай, то пакуль што не іхнія бізнесоўцы перабіраюцца да нас, а беларускія — да суседзяў.

Наш "паровоз" вельмі савецкі.

Няўжо камерсанты такія дурныя, што не бачаць, дзе лепш? Не, канечне. Справа ў тым, што рэйтынгі рэйтынгамі, а рэаліі рэаліямі.

Вось, да прыкладу, зусім свежая навіна. Беларуская фінансавая міліцыя заблакіравала дзейнасць найбуйнейшага імпарцёра ўкраінскага піва — ТАА "Арамис і К". Ужо больш за месяц рахункі гэтага прадпрыемства арыштаваны. Падставай для санкцый паслужыла тое, што "Арамис і К" нібыта не мелі права гандляваць у Беларусі півам "Абалонь Светлае", дапоўненым назвай "Вогнетушыцель". За гэта на кампанію, якая спыніла рэалізацыю згаданага гатунку адразу пасля патрабаванняў органаў стандартызацыі, наложаны штраф 5 мільярдаў рублёў. Калі ён не будзе скасаваны,

"Арамис і К" збанкрутуюць.

— Нашы ўкраінскія партнёры проста ў шокавым стане ад патрабаванняў улад, — распавёў "Інтэрфаксу" кіраўнік "Арамис і К" Сяргей Жукаў. — Па іхніх словах, цяпер ужо і гаворкі няма пра магчымасць прыватызацыі аднаго з беларускіх піўзаводаў, хаця перамовы на гэтую тэму набывалі прадметны характар.

Падобных выпадкаў безліч. Аднак рэйтынг збольшага ацэньвае стан заканадаўства, а не існуючую практыку. Бізнесоўцы ж зважаюць больш на рэаліі.

Хаця і ў тэорыі ўсё небліскача. Паводле такога паказчыку, як абарона інвестараў, Беларусь за апошні год нават пагоршыла пазіцыі, перасунуўшыся са 105 месца на 109-е.

Але гэта яшчэ не самае гор-

шае. Паводле справаздачы Сусветнага банка і Міжнароднай фінансавай карпарацыі, беларуская сістэма падаткаабкладання застаецца самай складанай у свеце. І пакуль гэта не зменіцца, разлічваць на інвестыцыйны выбух не выпадае. Канечне, нядрэнна, што бізнес у Беларусі цяпер можна зарэгістраваць вельмі хутка, але што вы будзеце рабіць з гэтым прадпрыемствам потым, ва ўмовах, калі агульная стаўка падаткаабкладання складае 99,7%, а шматлікія кантралюючыя структуры ў любы момант могуць за недакладна пастаўленую коску наладзіць буйныя штрафныя санкцыі?

Тое, што Беларусь заняла 4 месца сярод краін-рэфарматараў, сведчыць найперш аб празмернай зарэгуляванасці гаспадарчай дзейнасці, розныя перашкоды для якой чыноўнікі чынілі 15 гадоў. Таму цяпер ёсць што змяняць. Між іншым, пераможцам сярод рэфарматараў аказалася... Рунда.

Аднак беларускія ўлады на такія дэталі звычайна не звяжаюць. Зараз яны ў захваленні ад уласных поспехаў. Маўляў, наш паровоз вперёд летит; за год мы значыльна прадвинуліся; прадупреждаем: ліберализация будет продолжена, скоро наш инвестиционный климат станет лучшим в мире; ура, товарищи

ВАЛЯНЦІН СЫЧ

Заканчэнне. Пачатак на с. 3

ЯК САБАКІ ВЫГУЛЬВАЮЦЬ ЛЮДЗЕЙ

Сталыя жыхаркі мікрараёна, якіх мы сустрэлі на лаўках у дварах, распавялі, што цяпер лесапарку дзяржаюць. "А што там сёння акрамя п'яных кампаній можна ўбачыць?!" — вось і ўвесь іхны каментар да тэмы. І яшчэ парада: "Вы не тут хадзіце, а прайдзіце ў лесапарк глыбей, падаль ад краю і асфальтаваных дарожак. Вось там убачыце..."

Так і зрабілі. Сапраўды, за кустамі-дрэвамі то на адной, то на другой лясной пляшыне заўважалі сметнікі — не кінутае пасля пікніка традыцыйна-дзяржаўнае смецце (як гэта, на жаль, нярэдка робяць наведвальнікі лесу), а натуральныя сметнікі, на якія адпаведнае смеццевае напавенне дастаўлена адмыслова, транспартным спосабам. Кім? На гэта ні камунальная тэрытарыяльная служба, ні хто іншы адказу не маюць.

Сваім поглядам на праблему з намі

падзяліўся экалаг, арганізатар і вядучы спецыяліст Унітарнага вытворчага прадпрыемства "Экалогія для горада і вёскі" **Віктар Селіханаў**.

— У горадзе, асабліва ў мікрараёнах, як гэтая, кіраўска-бароўская, трэба стварыць грамадскую інспекцыю па пытаннях экалогіі і аховы навакольнага асяроддзя. Я ведаю, што ў такую грамадскую інспекцыю (а яе ў сваю чаргу неабходна надзяліць адпаведнымі правамі і паўнамоцтвамі) ахвотна пойдучы многія пенсіянеры і свядомыя маладыя людзі. Я не першы год уношу такую прапанову, адрасваючы яе адміністрацыі горада, БРСМ, аддзелам адукацыі і школам, ВНУ і сярэднім навучальным установам. На жаль, безвынікова. Ведаю, што нямала добрага для экалогіі робяць недзяржаўныя грамадскія арганізацыі. Але іх мала для такога горада, як Магілёў, ды і правую ў іх так-

сама няма. А ўсе мы ведаем, што пакуль дзяржаўныя ўстановы, якія існуюць для вырашэння тых ці іншых праблем (у нашым выпадку — прыродаахоўныя і экалагічныя), не будуць абапірацца на спачувальны і актыўны грамадскі настрой, праблемы будуць заставацца, а то і ўзмацняцца. І так ва ўсіх справах Адзіночкі-энтузіясты, пры ўсёй павазе да іх пазіцыі і неабыхавасці, колькі б ні "бамбілі" сваімі лістамі органы ўлады, мала чаго даб'юцца. Такая практыка, што зробіць?..

І сапраўды, у Міхаіла Шараметава набіралася ад перапіскі з уладай вялікая тэчка розных адказаў і лістоў. Ну, а воз з праблемамі на тым жа месцы... А так, па форме і тэрмінах, усё ў ягонай перапісцы выглядае прыстойна і ветліва — "дзякуй за Ваш ліст... ён накіраваны для прыняцця мер".

ВІКТАР ВОЙТ

ШТУЧНАЕ СПАБОРНІЦТВА

У Беларусі штогод будзе праводзіцца конкурс на лепшую доктарскую і кандыдацкую дысертацыі

Такую навіну са спасылкай на пастанову Вышэйшай атэстацыйнай камісіі Рэспублікі Беларусь не так даўно паведаміў сайт Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

Конкурс будзе праводзіцца ВАКАм “з мэтай развіцця навуковай ініцыятывы даследчыкаў, стымулявання іх творчай актыўнасці, павышэння навуковага ўзроўню і якасці праведзеных даследаванняў, выяўлення эфектыўных галін практычнага выкарыстання атрыманых навуковых вынікаў, прыцягнення грамадскай увагі да праблем захавання і развіцця інтэлектуальнага патэнцыялу беларускай навукі”.

У конкурсе змогуць удзельніча-

ць аўтары доктарскіх і кандыдацкіх дысертацый, якім прэзідыум Вышэйшай атэстацыйнай камісіі прысудзіў навуковую ступень доктара навук ці зацвердзіў рашэнні рад па абароне дысертацый аб прысуджэнні навуковай ступені кандыдата навук у перыяд з 1 снежня папярэдняга года па 30 лістапада бягучага года.

Прадугледжана, што лаўрэаты конкурсу будуць вызначацца ў **чатырох намінацыях** — гуманітарныя навукі, прыродазнаўчыя навукі, медыцынскія і ветэрынарныя навукі, тэхнічныя і сельскагаспадарчыя навукі. Прычым, у кожнай намінацыі лаўрэатамі змогуць стаць аўтары адной доктарскай і трох кандыдацкіх дысертацый.

Нацыянальная Акадэмія навук выступіла з не вельмі зразумелай ініцыятывай

КАМЕНТАРЫЙ

З просьбай пракаменціраваць інфармацыю пра навуковы конкурс выданне “Тут і цяпер” звярнулася да былога старшыні Акадэміі навук Беларусі акадэміка **Аляксандра ВАЙТОВІЧА**.

“Я ўпершыню пра гэта чуў, — адказаў Аляксандр Паўлавіч. — У той час, калі я абараняўся, такога не было. Ёсць, вядома, дзяржаўныя прэміі ў галінах навукі і тэхнікі, мастацтва і літаратуры — гэта звычайная практыка, якая існуе ў розных краінах. А вось каб дыпламы давалі за лепшую доктарскую і кандыдацкую — такога я нідзе не чуў. Акрамя дзяржпрэміі існуюць яшчэ розныя акадэмічныя і інстытуцыйныя прэміі, галіновыя... Увогуле, конкурс доктарскіх і кандыдацкіх работ — гэта нават нека дзіўна. Дык прысуджайце прэміі за навуковую

працу, прычым тут доктарскія і кандыдацкія работы? І потым, я не ведаю, навошта ВАК узяў на сябе такую функцыю. Разумеце, гэта ж усё вялікая праца! Напэўна, трэба будзе прыцягнуць да гэтай справы нейкага чыноўніка — без яго ж не абыдзецца. Канкурсантам, напэўна, трэба будзе збіраць нейкія рэцэнзіі. Адна справа, вызначаць, адпавядае доктарская альбо кандыдацкая дысертацыя патрабаванням ВАК (гэтая працэдура даўно наладжаная). А калі трэба выбраць лепшую доктарскую і тры кандыдацкія ў розных намінацыях, то не выключана, што прыйдзецца збіраць камісіі, раздаваць працы рэцэнзентам. Магчыма, ім неабходна будзе плаціць. А калі так, то каму патрэбны лішнія дзяржаўныя расходы? Я разумею, колькі гэта працы, таму што добра ведаю практыку прысуджэння дзяржаўных прэміяў: я быў старшынёй падкамітэта ў галіне навукі і тэхнікі. Вы ве-

даеце, колькі народу, колькі грошай, колькі чалавекагадзін на ўсё гэта патрабуецца? Можна, гэты час варта было б патраціць на нешта больш прадукцыйнае і творчае?”

Дарэчы, у палажэнні пра конкурс нічога не сказана пра грашовое ўзнагароджанне, якое атрымаюць пераможцы. Напісана толькі, што “пераможцы будуць узнагароджвацца дыпламамі лаўрэатаў конкурсу, а іх узнагароджанне плануецца прымяркоўваць да Дня беларускай навукі”.

“А што дае гэты дыплом? — працягвае разважаць акадэмік Вайтовіч. — Доктарскі дыплом дае магчымасць і адпаведныя пасады займаць, і пэўныя выплаты атрымліваць, а што дасць гэтая паперачка ў рамачцы? Шчыра кажучы, я пакуль не надта разумею, навошта прыдуманы гэты конкурс. Лічу, што ён не патрэбен

У ТЭМУ

ВАК ТРЭБА ЛІКВІДАВАЦЬ

Так лічыць кандыдат хімічных навук, былы прарэктар Белдзяржуніверсітэта **Анатоль Паўлаў**.

— Мая прапанова дазволіць эканоміць для навукі і для дзяржавы значныя сродкі, — тлумачыць Анатоль Васільевіч. — Я лічу, што Вышэйшая атэстацыйная камісія Беларусі — абсалютна непатрэбная і нават шкодная арганізацыя, якая марна паглынае вялікія грошы. У савецкі час абарона дысертацыі рэзка паляпшала матэрыяльны стан уладальніка дыплама. Нездарма ў навуковых колах гуляла прымаўка: “20 хвілін ганьбы і 20 гадоў забяспечанага жыцця”. 20 хвілін ганьбы — таму што менавіта столькі часу адводзілася рэгламентам на навуковы даклад пры абароне кандыдацкай дысертацыі, пры гэтым суіскальніку часцяком даводзілася несалодка. Але, атрымаўшы дыплом, чалавек рэзка выйграваў у зарплате. А цяпер... Цяпер акадэмікі і кандыдаты навук не надта многа зарабляюць. На мой погляд, было б разумна ВАК проста ліквідаваць, а сродкі, што вызваліліся, пусціць на навуковыя даследаванні. Права прысуджэння навуковых ступеняў я б замацаваў за спецыялізаванымі радамі, якія ўласна і ацэньваюць навуковую значнасць той ці іншай працы. Самі дыпламы могуць выдаваць тыя навучальныя і навуковыя ўстановы, на базе якіх і функцыяніруюць рады. Званні дацэнтаў, прафесараў, старшых навуковых супрацоўнікаў і г.д. могуць прысуджаць навуковыя рады гэтых структур.

дзяржаве. Трэба заахвочваць і ўзнагароджваць людзей не за доктарскія і кандыдацкія працы, а за лепшую навуковую або тэхнічную распрацоўку. Вось за гэта трэба даваць і дыпламы, і прэміі. Падкрэсліваю, гэта мая думка. Можна, нехта са мной і не пагодзіцца”.

КАРЫНА КЛЯНОВІЧ, спецыяльна для svabodaby.net.

НА СТАДЫЁН ПАД ПРЫМУСАМ

Выступаючы нядаўна ў жывым эфіры інтэрнэт-радыё TUT.BY, былы міністр унутраных спраў Беларусі, старшыня Федэрацыі хакея Беларусі Уладзімір Навумаў заявіў, што падтрымлівае ідэю, калі школьнікаў здымаюць з урокаў і вядуць на хакейныя гульні для запаўнення трыбун і стварэння масавасці.

“На чэмпіянатах свету бывае, што гульні праходзяць пры пустых трыбунах, а гэта падрывае аўтарытэт сусветнага хакея. Міжнародная федэрацыя хакея высунула патрабаванне: калі ў 2014 годзе будуць краіны, якія не прывязуць заўзятарай, ці іх гульні не будзе выклікаць належнай цікавасці, то мяне

ДАРЭЧЫ

ВЯЛІКІ ХАКЕЙ У МІНСКУ

Нагадаем, што ў траўні 2014 года ў Мінску адбудзецца чэмпіянат свету па хакеі. Галоўнай пляцоўкай спаборніцтваў стане адчыненая нядаўна “Мінск-Арэна” (15 тысяч гледачоў). У 2013 годзе ў Чыжоўцы мусіць быць адчынены яшчэ адзін лядовы палац — 8-тысячная “Чыжоўка-Арэна”. Арганізатары чакаюць, што ў гэты перыяд Беларусь наведаюць не менш за 500 тысяч замежных гасцей — столькі было на мінулым чэмпіянаце ў Швейцарыі. Падчас турніру для замежнікаў прадугледжаны бязвізавы ўезд, аб чым беларускі бок заявіў падчас прэзентацыі заявы на траўненскім кангрэсе Міжнароднай федэрацыі хакея.

У Беларусі здаўна распаўсюджана практыка прымусовага запынення трыбун спартовых арэн школьнікамі. Аднак упершыню афіцыйная асоба прызнала гэты факт, назваўшы падобную практыку нармалёвай.

папрасілі прыцягнуць школьнікаў і прымусова прыводзіць іх на гульні. Нічога кепскага я ў гэтым не бачу”, — заявіў Уладзімір Навумаў.

На думку чалавека № 1 у беларускім хакеі, прынцыповым момантам у гэтым пытанні з’яўляецца матыў. “Часта бывае так, што людзей запрашаюць, прыводзяць, зацікаўліваюць, а потым яны самі пачынаюць наведваць спартовыя мерапрыемствы. Я ніколі не быў супраць таго, што да цікавага культурнага, прыгожага прыводзяць людзей прымусова. Я супраць таго, каб такім чынам прыцягвалі да нечага негатыўнага”, — адзначыў ён.

У Беларусі здавён-здаўна практыкуецца запаўненне трыбун з дапамогай школьнага рэсурсу. За апошнія гады такой традыцыяй стала, напрыклад, разнарадка на калядны хакейны турнір з удзелам прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі. “Паколькі гэтыя спаборніцтвы адбываюцца ў час зімовых вакацыяў, дзяцей сабраць не так проста, — распавяла “Тут і цяпер” класны кіраўнік 9 класа адной з мінскіх школ, якая з вядомых прычын прасіла не называць яе імя. — Аднак ад раённага ці гарадскога кіраўніцтва прыходзіць разнарадка, колькі школьнікаў у які дзень павінна прыйсці на хакей ад кожнай школы. Пасля гэтага дырэктар ставіць задачу перад класнымі кіраўнікамі, якія пачынаюць абзвоньваць дзяцей, літаральна молячы іх

вылучыць вольны час і схадзіць на хакей”.

“Я вадзіла дзяцей на гульні юнацкага чэмпіяната свету ў Мінску. Ну, скажыце, хто пойдзе на матч Казахстан — Францыя ці Літва — Венгрыя?! А так, школьнікі запаўнялі трыбуны, — паведаміла нам настаўніца сталічнай гімназіі Галіна Уладзіміраўна. — Даводзілася хадзіць і на юніёрскі футбол. Прычым, калі гуляюць беларусы, дзяцей яшчэ можна зацікавіць, але калі выступаюць чужыя каманды, большасці гэта нецікава. Часам здымалі “на спорт” з заняткаў, і ў такія моманты ніхто не думае аб праграме, аб тым, што прапушчаны ўрокі потым трэба адпрацоўваць у пазавучэбны час”.

Як патлумачыла нам настаўніца, звычайна на трыбунах дзяжураць адказныя з гарадскога камітэта адукацыі,

у якіх кожны настаўнік павінен адзначаць асабіста.

Падкрэслім, што дагэтуль падобныя загады даваліся або негалося, або яны невыходзілі за межы школьных адміністрацый. Навумаў стаў першым чалавекам, які агучыў гэты ўслых, ухваліўшы падобную практыку. Прычым цікава, што спаслаўся ён на патрабаванне Міжнароднай федэрацыі хакея. Аднак, як паведаміла карэспандэнт “Тут і цяпер” **крыніца, блізкая да кіраўніцтва беларускага хакея**, ёй нічога пра падобныя патрабаванні не вядома. Ды было б і дзіўна, каб падобная ініцыятыва сапраўды ішла ад міжнароднай федэрацыі, бо заява экс-міністра ёсць, па сутнасці, адкрытым парушэннем праваў чалавека. На Захадзе за такое чыноўнік проста пазбавіцца пасады. Сёння начальства палічыла дабром паход на футбол, заўтра — на прымусовыя сельскагаспадарчыя работы, а паслязаўтра — у канцлагер. Вось такая абсалютна таталітарная логіка.

ЯЗЭП ШЧАБЛОЎСКІ

Хакей — цікавае відовішча, але навошта на яго заганяць?

VOX POPULI:

“ПАВЕЯЎ УРАГАН 37-ГА”

Зява Навумава выклікала шквал абурэнняў на інтэрнэт-форумах.

“Баюся, што прымусовую будучыню аплачваюць бацькі. Не бясплатна ж дзяцей павядуць на стадыён. Падвойная выгада: і стадыён поўны, і каса”, — піша нехта Андрэй.

“Слухаць мат з трыбуны замест вучобы — нічога кепскага не бачу”. Прычым хочаш ты ці не, ніхто, здаецца, і не запытаецца. А такія дробязі, як вучэбны план, відэа, нікога не хвалююць. Шок — гэта надта мяккае

слова для перадачы стану пасля працытання гэтага трызнення”, — абурецца ананім.

“Хто яго выбіраў? Пара зразумець, што ён ужо не ў МУС. Ды за такія словы гнаць трэба. Павеяў ураган 37-га года”, — заклікае другі. Яго падтрымлівае matiposa: “А давайце зганяць на трыбуны МУС, КДБэшнікаў! Дарослыя дзядзькі выглядаюць больш паважна. Ды і фінансавыя яны не абдзелены”.

“У СССР нас 70 год прымусова вялі да “цікавага, культурнага, прыгожага” і ў выніку мы прыйшлі да поўнай дэградацыі і развалу”, — падводзіць рысу Забеларус.

ШТАНГЕнгенцыркуль

Калі не здарыцца нічога экстраардынарнага, то зборная Беларусі па футболе зойме ў адборачнай групе 6-га чэмпіянату свету-2010 «сваё» чацвёртае месца — тое самае, на якім яна фінішавала ў кваліфікацыі першынства кантынента-2008.

Так ці варта было агарод гарадзіць, запрашаючы летам 2007-га на пасаду галоўнага трэнера зборнай нямецкага спецыяліста Бернда Штанге?

КОЛА ЗАМКНУЛАСЯ

Нагадаем, што першы матч пад кіраўніцтвам Штанге галоўная каманда краіны правяла ў жніўні 2007 года ў Мінску супраць Ізраіля. І дабілася ў тым таварыцкім паядынку перамогі — 2:1. Праўда, выйгрыш быў, што называецца, «з душком»: напрыканцы сустрэчы літоўскі арбітр Паўлюс Мальжынскас прызначыў адкрыта «левы» пенальці ў вароты гасцей. Тым не менш гера Штанге гэта не збянтэжыла, і на пасляматчавай прэс-канферэнцыі ён, якога балельшчыкі сустрэлі банерам «Willkommen, Herr Schtangel!» («Сардэчна запрашаем, спадар Штанге!»), ззяў, нібы надраеная да бляску манета ў адзін еўра. І гэта пры тым, што зборная паказала гульні сумнеўнай якасці, дзейнічаючы зусім без апорных паўабаронаў — фігур ключавых у сучасным футболе. «Мы хацелі заваяваць сэрцы балельшчыкаў, а гэта магчыма толькі тады, калі каманда атакуе», — не маргнуўшы вокам, заявіў тады Штанге. Забгаючы наперад, адзначым, што сэрцы ладнай колькасці балельшчыкаў немцу сапраўды ўдалося заваяваць, нягледзячы на ганебную паразу ў Гомелі ад Люксембурга...

Дарэчы, тое гомельскае фіяска немцу, няхай і з цяжкасцямі, але даравалі: ідзе, маўляў, стаўленне новай каманды, усялякае, стаўленне новай каманды. Тым больш, што на сустрэчах з журналістамі і заўзятарамі, якіх пры Штанге сталі нормай, немец працягваў гаварыць прыгожыя словы і прамаўляць лозунгі, віртуозна ўхіляючыся ад адказаў на

няпростыя пытанні. Да і дзве перамогі на фінішы кваліфікацыі да EURO'2008 — над Албаніяй (у гасцях) і немагчымай турнірнымі задачамі Галандыяй (дома) — дазволілі зборнай заняць у сваёй групе 4-е месца, і прымусілі многіх паверыць: «Штанге ведае, што робіць», проста яму патрэбен час».

Часу з той пары мінула больш чым дасаткова. «А воз и ныне там», як напісаў з іншай нагоды расійскі класік Іван Крылоў. Кваліфікацыю да чэмпіянату свету-2010 наша зборная, напэўна, зноў закончыць чацвёртай: трэцяе месца малавергоднае, пятае — таксама. Бо, каб стаць трэцімі, Беларусі трэба не толькі перамагчы ў кастрычніку Казахстан у Брэсце і Англію ў Лондане, але і дачакацца двух паражэнняў Украіны — ад родапачынальнікаў футбала ў Кіеве і ад андорцаў у іх дома. Апошняе — з разраду ненавуковай фантастыкі. Як, дарэчы, і пройгрыш Казахстану ў горадзе над Бугам. Так што «законнае» 4-е месца нікуды ад нас, на жаль, не дзенецца.

ХТО ЗАМЕСТ ШТАНГЕ?

Таму асноўная інтрыга заключаецца ў тым, ці застанеца Бернд Штанге

на пасадзе галоўнага трэнера зборнай яшчэ на адзін адборачны цыкл — да чэмпіянату Еўропы-2012. Мяркуючы па завуаліраваных выказваннях нямецкага спецыяліста, сам ён не супраць прадоўжыць працу ў Беларусі, прычым у той жа самай іпастасі. Хоць, на думку аўтара гэтых радкоў, Штанге як рулявы галоўнай каманды краіны сябе вычарпаў. Ён, канечне, не дылетант, як назваў Штанге ў адным з інтэрв'ю былы галоўны трэнер зборнай Анатоль Байдачны, але і не спецыяліст сусветнага ўзроўню, здольны падняць нашу нацыянальную каманду на больш якасны ўзровень. А вось у ролі менеджэра зборнай немец, магчыма, і згадзіўся б — яму адназначна ўдалося павысіць цікавасць да беларускага футбала. Іншае пытанне, што ў ролі менеджэра і заробак у яго павінен быць іншы, больш адэкватны: у друку, у прыватнасці ў «Прэсболе», паведамлялася, што Штанге атрымлівае каля 25 тысяч еўра ў месяц.

Але, сказаўшы «А», трэба казаць і «Б». Пытанне «Хто, калі не Штанге?», упэўнены, зараз задаюць сабе не толькі заўзятары, але і работнікі Асацыяцыі «Беларуская федэрацыя футбала». Калі б не заўчасная смерць Юрыя Курненіна, які вывеў нашу моладзевую зборную ў фінальную частку чэмпіянату Еўропы-2009, руль ўлады можна было б даверыць яму...

Хто яшчэ з беларускіх трэнераў здольны ўзначаліць зборную? Настаўнік БАТЭ Віктар Ганчарэнка падчас анлайн-канферэнцыі, арганізаванай НДТРК, сказаў, што пакуль не гатовы прыняць нацыянальную каманду. Мажліва, падышлі б Ігар Крывушэнка, які працуе зараз у «Сібіры», альбо Аляксей Кучук, які з году ў год дабіваецца поспехаў з «Шэрыфам» з Ціраспаля, аднак не факт, што ім хопіць харызмы і аўтарытэту, каб «трымаць у руках» лепшых футбалістаў краіны. А запрасіць сур'ёзнага замежнага трэнера ўзроўню Капэла альбо Маўрыньё, якім давядзецца плаціць нашмат больш грошай, чым Штанге, АБФФ не рызыкне. Ды і не стануць яны раскідвацца словамі, абяцаючы, што выведуць зборную Беларусі ў фінальны этап топ-турніру.

СЯРГЕЙ СТРЫЖАНЬ

МІНСКАЕ «ДЫНАМА» — 154-ТЫ КЛУБ ХХ СТАГОДДЗЯ

Міжнародная федэрацыя футбольнай гісторыі і статыстыкі (IFFHS) прадставіла ўласную версію лепшых клубаў мінулага стагоддзя. На думку IFFHS, у XX стагоддзі не было роўных мадрыдскаму «Рэалу».

Характэрна, што ў рэйтынг лепшых клубаў Старога Свету

знайшлося месца і мінскаму «Дынама», якое ў сярэдзіне 80-х выхадзіла ў чвэрцьфінал усіх трох еўракубкаў. Прычым менавіта мінская каманда стала першым савецкім клубам, які змог прабіцца ў гэтую стадыю Кубка УЕФА.

Усяго ж у табелі аб рангах IFFHS значацца 203 клубы.

ЛЕПШЫЯ КЛУБЫ ЕЎРОПЫ ХХ СТАГОДДЗЯ

1. «Рэал» (Мадрыд)	79. «Дынама» (Масква)
2. «Ювентус» (Турын)	101. «Дынама» (Тбілісі)
3. «Барселона» (Барселона)	109. «Лакаматыву» (Масква)
4. «Мілан» (Мілан)	123. «Тарпеда» (Масква)
5. «Баварыя» (Мюнхен)	154. «ДЫНАМА» (МІНСК)
16. «Дынама» (Кіеў)	162. «Днепр» (Днепрапятроўск)
49. «Спартак» (Масква)	192. ЦСКА (Масква)

ЛЕКАРЫ, ВЫЛЕКУЙЦЕСЯ САМІ

Некалькі слоў з нагоды сумнай гадавіны і палемікі на тэму “зніклых”

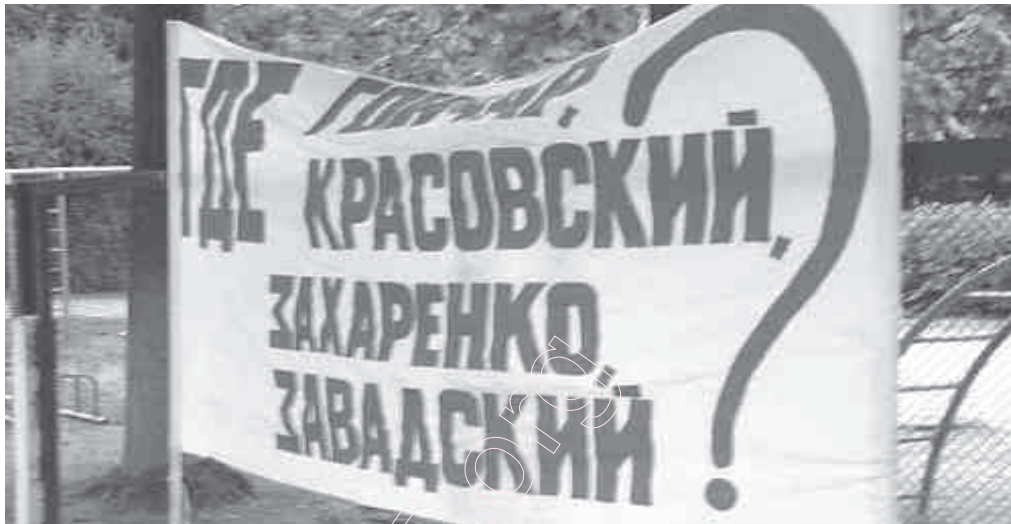
Дыскуціраваць і спрачацца, лічу, заўсёды лепш, чым абвешчаць нейкую пазіцыю адзіна магчымай. Праўда, варта памятаць і прыслоўе: дзе два чалавекі б'юцца — трэці не мяшайся. Але ж тэма палемікі, пра якую хачу сказаць, тычыцца не толькі двух аўтараў.

Нестанупераказваць артыкул Сямёна Букчына “Каго хвалюе, дзе Захаранка і Ганчар?” Яго можна прачытаць у “Народнай Волі” за 4-7 верасня 2009 (№№137-138). Нагадаю толькі, што ў аснове яго ляжыць палеміка з выказваннем Сяргея Дубаўца ў блогу на сайце БелаПАН наконт справы зніклых. “Стаўленьне да гэтай справы грамадзкае думкі і ўсяго народу ніякае (...) Іх лёс не хвалюе Беларусь”, — цытуе Сямён Букчын.

Аўтар, у прынцыпе, і сам згаджаецца з гэтым, але даводзіць, што лёс зніклых павінен хваляваць усіх. У тым ліку і Сяргея Дубаўца, калі ён выступае за “шматоблічнасць нацыянальнага і грамадзянскага адзінства ў барацьбе за сапраўды дэмакратычную Беларусь...”.

Артыкул, пры тым, што ён напісаны аргументавана і з бляскам, на мой погляд, зводзіць сітуацыю да супрацьпастаўлення прыхільнікаў “дэмакратычнай Беларусі” і... журналіста. Які шмат зрабіў для Беларусі, але цяпер нібыта паўстае ворагам гэтай самай дэмакратыі і шматоблічнасці.

Праўда, Букчын на самым пачатку агаворваецца, што Дубавец “ніякі не цынік, бош за тое, ён поўны нармальнага спачування да “чалавечай трагедыі”. Дык у чым тады сутнасць спрэчкі? Можна,

варта было пакінуць яе для прыватнай перапіскі?

Нават калі падобная палеміка здольна выклікаць рэзананс сярод чытачоў, дык яна, мне падаецца, заводзіць кудысьці не ў той бок — у нейкае высвятленне адносінаў на грунце вядомых ісцін. Накшталт таго, што трэба быць высякароднымі, справядлівымі, маральнымі. І ўвогуле, што свабода лепш, чым несвабода.

І пры гэтым застаецца без адказу пытанне, вынесенае ў назву артыкула ў “НВ”: каго хвалюе, дзе Ганчар і Захаранка? Аўтараў публікацый на згаданую тэму ў незалежных выданнях і Інтэрнэце? Некалькі дзесяткаў чалавек, што ладзяць у 16-ты дзень кожнага месяца акцыі салідарнасці са сваякамі зніклых? А дзе ўсё “шматоблічнае” беларускае грамадства? Дзе апазіцыйныя партыі? Ці ўдалося ім прыцягнуць сапраўды шырокую ўвагу да дадзенай праблемы цягам апошніх дзесяці гадоў?

Ці шмат змаглі зрабіць палітыкі для высвятлення абставін знікнення Захаранкі, Ганчара, Красоўскага, Завадскага? Былыя афіцэры МУС РБ Алкаеў і Лапацік, а таксама кіпрыёт Пургурызес зрабілі, думаю, больш для гэтага, чым усе беларускія актывісты, ды і мы, журналісты, разам узятыя.

...Асуджаць рэжым і тых, хто з ім супрацоўнічае — не самае цяжкае. Цяжэй самому цвёрда прытрымлівацца сваіх прынцыпаў. Некалі Аляксандр Герцэн казаў аб ролі дэмакратычных журналістаў: “мы не лекар, мы — боль”. Цудоўныя словы. Але чалавек прывычае да ўсяго, у тым ліку і да болю. Асабліва беларус. Гэта не значыць, што хваробу не трэба лекаваць (менавіта хваробу, а не яе сімптомы!). Але неабходна памятаць і прыслоўе: “лекар, вылекуйся сам”. Перш чым клікаць людзей на барыкады дзеля барацьбы з рэжымам, варта падумаць, а ці трэба ўз-

водзіць новыя ідэйныя барыкады ўнутры дэмакратычнай супольнасці, дакладней, унутры таго, што ад яе засталася? Ці трэба бясконца высвятляць, хто каго паважае і хто чаго варта, хто сапраўды дэмакрат, а хто несапраўды?

Можна, варта паспрабаваць усім разам, без падзелу на “сваіх” і “чужых”, зразумець, у якім грамадстве мы жывём і чым ёсць Беларусь для ўсіх нас? Што мы можам (а не толькі хочам ці павінны) зрабіць для Беларусі? І ці ёсць яна альбо распалася на мільёны аскабалкаў, і мы не чуем і не бачым адно аднаго?

Я не заклікаю “жыць дружна”. Аднак лічу, што толькі задаючы самім сабе непрыемныя пытанні, можна спадзявацца на ўзаемаразуменне і грамадскі дыялог. А інакш так і будзем высвятляць адносіны міжусобку ды рытарычна запытвацца: дзе Захаранка, дзе Ганчар?..

МАКСІМ ПЕШКА

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЧЫТАЦЬ НАШУ ГАЗЕТУ Ў ІНТЭРНЭЦЕ І Ў PDF-ВЕРСІІ,
ЗАХОДЗЬЦЕ НА САЙТ WWW.SVABODABY.NET.**

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ АТРЫМЛІВАЦЬ PDF-ВЕРСІЮ ГАЗЕТЫ,
ПАВЕДАМЦЕ НАМ НА E-MAIL info@svabodaby.net ВАШ ЭЛЕКТРОННЫ АДРАС.**